

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
info@agri.ee

23.01.2026 nr 1-12/93-1

**Kohalike omavalitsuste toetuste tulubaasi
tõstmise väljatöötamiskavatsus**

Austatud härra minister

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on esitanud eelnõude infosüsteemis valitud ministeeriumidele kooskõlastamiseks kohalike omavalitsuste toetuste tulubaasi tõstmise väljatöötamiskavatsuse (edaspidi ka VTK).

Juhime tähelepanu, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ei ole eelnõud esitanud kooskõlastamiseks Kultuuriministeeriumile, kuigi VTK puudutab otseselt ka Kultuuriministeeriumi vastutusala. Seega esitame kohalike omavalitsuste toetuste tulubaasi tõstmise väljatöötamiskavatsusele järgmised märkused ning kooskõlastame VTK ainult meie märkuste arvestamise korral.

- 1. VTK kohaselt on selle koostamise põhjus tagada otsustusõiguse suurendamiseks hariduse valdkonnas kohaliku omavalitsuse autonoomia rahaliste ressursside puhul ning vähendada hariduse rahastamise killustatust ja seonduvat bürokraatiat. Selleks viiakse sihtotstarbelised haridustoetused (v.a õpetajate palgatoetus) alates 2027. aastast kohalike omavalitsuste tuludesse (tähtaeg I kvartal 2027).*

Rõhutame, et Kultuuriministeerium toetab põhimõttena kohaliku omavalitsuse autonoomse toimimise suurendamist ja bürokraatia vähendamist.

Pöörame aga tähelepanu asjaolule, et antud VTK kohaselt liigub kohalike omavalitsuste (edaspidi ka KOV) tulubaasi muuhulgas ka kultuurirahastuse toetusmeede, mis on Kultuuriministeeriumi valitsemisalas ning mis on osa laste ja noorte kultuuris osalemise (kultuurihariduse) poliitika kujundamisest.

Kultuurirahastuse meede loodi 2022. aastal ning selle puhul rakendati toetuse (2026. aastal eelarvega 1,5 miljonit eurot) jagamist õpilaste pearaha alusel KOVidele ja koolidele otse riigieelarvest, ilma bürokraatia ja halduskoormuseta.

Antud meetme puhul on tegemist üsna uue toetusmeetmega, mille rakendamine vajab jätkuvalt tähelepanu, seiret ja kesket koordineerimist ministeeriumi poolt tagamaks, et raha kasutatakse omavalitsustes vastavalt selle sihtotstarbele. Kuna tegemist on õpilaste pearaha põhimõttel määratud toetusega, siis on seda olulisem vahendite sihtotstarbeline kasutamine. Antud meetme tulubaasi tõstmine ei täidaks koalitsioonileppe eesmärki vähendada hariduse rahastamise killustatust ning sellega seonduvat bürokraatiat, kuna täna toimiv lahendus on juba bürokraatiavaba ja loodud koostöös parima lahendusena erinevate ministeeriumite vahel.

2. *VTKs esitatavad ettepanekud puudutavad kohaliku omavalitsuse üksustele makstavate mitmete toetuste rahastamisallikate muudatust. KOV ülesanded, õigused ja kohustused seejuures ei muutu. Samuti toob VTK välja, et sihtotstarbeliste toetuste sedavõrd ulatuslik kasutamine ei ole majanduslikult ratsionaalne. Sellised toetusskeemid oleks õigustatud vaid piiratud olukordades, näiteks ulatusliku piiriülese teenusvõrgu korral või kui vastava teenuse pakkumiseks kohalik huvi puudub.*

Kultuurirantsa iga-aastased vaheanalüüsid näitavad nii toetuse vajalikkust koolide jaoks kui ka meetme väga kõrget sihitatud ja tulemuslikku kasutamist. Iga-aastase vaheanalüüsi keskmes on koolide sõnum, et toetus peab säilima olemasoleval kujul, kuna KOVi enda huvi antud ülesannet täita on madal. Laste ja noorte kultuurilise identiteedi kujunemine ning kultuuri ja hariduse lõimimine on kultuuripoliitika vaatest prioriteedid, kuid KOV vaatest sageli ebaolulised või liigselt ressursimahukad. Koolid ja õpetajad ootavad sel suunal riigieelarvelist toetust. Riigi vaatest on kultuurirantsa meede oluline, täites kandvat poliitika rakendamise funktsiooni ja kattes tänases haridussüsteemis puuduolevaid eelarvelisi vahendeid kultuurikülastuste võimaldamiseks sihipäraselt.

3. *VTK toob välja, et Kultuurirantsa toetus on püsinud samal tasemel 2023. aastast peale.*

Kultuurirantsa toetusmeede loodi 2022. aastal eelarvega 1 miljonit eurot, mida suurendati 2023. aastal 1,5 miljoni euroni. Eelarve on jäänud küll kolmeks aastaks keeruliste majanduslike olude tõttu samaks, kuid Kultuuriministeeriumi vaatest on tegemist prioriteetse meetmega, mille eelarvet on vaja esimesel võimalusel suurendada.

4. *Toetused puudutavad erinevate ministeeriumide valitsemisalasid (VTK kohaselt Haridus- ja Teadusministeerium, Sotsiaalministeerium, Kliimaministeerium), kes on vastavates valdkondades poliitika kujundajad.*

Juhime tähelepanu, et Kultuuriministeeriumi ei ole olnud kaasatud toetuste tulubaasi ümbertõstmise muudatuste väljatöötamisse (VTK neljas osa „Kaasatud osapooled“) ning VTKd ei ole saadetud Kultuuriministeeriumile kooskõlastamiseks, sõltumata sellest, et tulubaasi ümbertõstmise raames plaanitakse ümber tõsta ka Kultuuriministeeriumi kulturihariduse poliitika rakendusmeede, tagamata samasisulise tegevuse jätkumist samas või suuremas mahus KOV tasandil.

Kogu eeltoodut arvestades ei nõustu Kultuuriministeerium kultuurirantsa meetme KOV tulubaasi tõstmisega ning teeme ettepaneku see tulubaasi tõstmise ettepanekust välja jätta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister

Annikki Aruväli 5199 6885
Annikki.Aruvali@kul.ee